

τῆς συμβολῆς, ἣν παρέχει ἡ ἔκδοσις αὕτη εἰς τὴν συμπλήρωσιν καὶ διόρθωσιν τοῦ κειμένου τῆς Ἀκολουθίας ἀπὸ λειτουργικῆς ἐπόψεως, ἀποβαίνει αὕτη βοήθημα, ἐκ τῶν σπανιωτάτων παρ' ἡμῖν, εἰς τοὺς περὶ τὴν παλαιογραφίαν ἀσχολουμένους, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ζωγράφους καὶ καλλιγράφους διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ὠραιότατα ἐπίτιλα κοσμήματα καὶ τὰ κεφαλαῖα βυζαντινὰ γράμματα. Ἡ περιγραφὴ τοῦ χειρογράφου εἶναι πλήρης, ἡ δὲ ἀνάγνωσις καὶ παράθεσις τῶν εἰς τὰ παράφυλλα τῆς σταχύσεως παρασημειωμάτων γίνεται μετὰ μεγάλης ἐπιστημονικῆς μεθόδου καὶ ἀκριβείας, *lege artis*. Τὸ βιβλίον εἶναι χρησιμώτατον διὰ τοὺς παρακολουθοῦντας φροντιστηριακὰς παλαιογραφικὰς ἀσκήσεις φοιτητῶν τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Φιλολογίας.

Ἀκολουθῶς ὁ ἀντιπρόεδρος κ. **Γρηγόριος Παπαμιχαήλ** λέγει τὰ ἑξῆς:

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου λεχθέντα περὶ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ἀγαθονίου ἔχω νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς ὀλίγα:

Ἡ Ἀκολουθία αὕτη εἶναι ποίημα ἑνὸς ταπεινοῦ καὶ ἀφανοῦς ἁγιορείτου ἀναχωρητοῦ ὀνόματι Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, ποιητοῦ καὶ ἄλλων πλείστων Ἀκολουθιῶν, ἐγκεκριμένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς δημοσίευσιν καὶ ἐκκλησιαστικὴν χρῆσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ὧν κατάλογος ἐδημοσιεύθη ἐν «Θεολογία», ἐπισήμῳ θεολογικῷ περιοδικῷ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸν αὐτὸν ἀναχωρητὴν ὀφείλεται καὶ ἡ νέα Ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀνίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου, ψαλλομένη κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς τῆς 28 Ὀκτωβρίου. Ἡ Ἀκολουθία αὕτη, δι' ἣν ἐξεφράσθη εἰς τὸν ποιητὴν αὐτῆς ἐξιδιασμένη εὐαρέσκεια τῆς Ἱ. Συνόδου, δημοσιευθεῖσα ὑπ' αὐτῆς εἰς ἑξαιρέτως καλαίσθητον ἔκδοσιν καὶ γνωσθεῖσα εἰς τὸ ἔξωτερικόν, ἠξιώθη εὐφημοτάτης μνείας ὑπὸ ξένων περιοδικῶν, ἐγένετο δ' ἀφορμὴ νὰ γραφῶσι περὶ τῆς ἐν λόγῳ ἑορτῆς πολυσέλιδοι εἰδικαὶ πραγματεῖαι.

Καθιστῶ γνωστὸν τὸν μοναδικὸν τοῦτον σύγχρονον ἑλληνα ὑμνογράφον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, διότι ἀποτελεῖ ἑξαιρετικὸν φαινόμενον σπανιωτάτης ἑλληνομαθείας καὶ ποιητικῆς ἐμπνεύσεως ἐν τῷ συγχρόνῳ ἁγιορειτικῷ βίῳ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ.—Περὶ τῆς παρουσίας τοῦ ὄρυκτοῦ βουρτσιτοῦ εἰς τὰ μεικτὰ θειούχα τοῦ μεταλλείου τῆς Κίρκης (Θράκης), ὑπὸ *Μιχ. Περέση* καὶ *Ἰ. Παπασταματίου*. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Μαξίμου Μητσοπούλου.

Εἰς δείγματα ἐκ τῶν μεικτῶν θειούχων μεταλλευμάτων τῆς Κίρκης, συλλε-

γέντα ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἐξ ἡμῶν (Μ. Περέση), διεπιστώθη ἡ παρουσία τοῦ ὀρυκτοῦ βουρσίτου, σπανίας μορφῆς θειούχου ψευδαργύρου, κρυσταλλομένου, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἡμιμορφίαν τοῦ ἑξαγωνικοῦ κρυσταλλικοῦ συστήματος.

Ὁ βουρσίτης (ZnS) παρατηρήθη εἰς δείγμα, ἀποτελούμενον σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ μικροκρυσταλλοφυοῦς συσσωματώματος γαληνίτου. Σποραδικῶς ἐντὸς τῆς μάζης τοῦ γαληνίτου ὑπάρχουν μελιτόχροα κοκκία βουρσίτου. Εἰς γεῶδες ὅμως τοῦ δείγματος ὑπάρχουν συγκεντρωμένοι, καλῶς ἀνεπτυγμένοι, κρύσταλλοι βουρσίτου, μὲ τὰς πυραμιδικὰς ἑδρας αὐτῶν προβαλλούσας ἐντὸς τῆς κοιλότητος.

Οἱ κρύσταλλοι τοῦ βουρσίτου εἶναι μελιτόχρους καὶ ἔχουν μέσον μέγεθος 1 mm. Εἶναι σύνθετοι ἀπὸ βραχὺ ἑξαγωνικὸν πρίσμα, ἑξαγωνικὴν πυραμίδα καὶ τὸ κάτω πινακοειδές. Ὅλοι οἱ παρατηρηθέντες κρύσταλλοι φέρουν ὀριζοντίους γραμμώσεις (ποικίλσεις). Τὸ ὀρυκτὸν παρουσιάζει ἀτελῆ σχισμὸν κατὰ πρισματικὰς ἑδρας, συνηθέστερον θραυόμενον κατὰ ἀκανονίστους ἐπιφανείας.

Ὁ δείκτης διαθλάσεως τοῦ ὀρυκτοῦ εἶναι λίαν ἰσχυρός, ἡ διπλοθλαστικότης ἰσχυρά, ὁ δὲ ὀπτικὸς χαρακτήρ αὐτοῦ θετικὸς. Ὅλοι ἐν γένει αἱ παρατηρηθεῖσαι καὶ προσδιορισθεῖσαι κρυσταλλογραφικαὶ σταθεραὶ τοῦ ὀρυκτοῦ ταυτίζουσιν αὐτὸ πρὸς τὸν βουρσίτην.

Διὰ στερεοσκοπικοῦ μικροσκοπίου συνελέγησαν ἐπιμελῶς ὀλίγοι καθαροὶ κρύσταλλοι βουρσίτου καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς μικροχημικὴν ἀνάλυσιν, ἐξ ἧς προέκυψαν τὰ ἀκόλουθα:

- α) ὁ ψευδάργυρος εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν 64,60 % (ὁ θεωρητικὸς βουρσίτης περιέχει 67,10 % ψευδάργυρον)
- β) ὁ σίδηρος εὐρίσκεται εἰς ἀσήμαντον ἀναλογίαν (0,09 %) καὶ
- γ) διεπιστώθη ἡ ἀπουσία καδμίου.

Καὶ διὰ χημικῆς συνελῶς ὁδοῦ κατελήξαμεν εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, βεβαιώσαντες προσθέτως ὅτι ὁ βουρσίτης τῆς Κίρκης δὲν περιέχει κάδμιον.

Εἰς τὸ γεῶδες ἀναπτύσσονται παρὰ τὸν βουρσίτην, ἀποτελοῦντες τὴν παραγένεσιν αὐτοῦ καὶ καλῶς διαπεπλασμένοι κρύσταλλοι βαρύτου, τῆς αὐτῆς περιόδου τάξεως μεγέθους. Οἱ κρύσταλλοι τοῦ ὀρυκτοῦ αὐτοῦ εἶναι πλακῶδεις κατὰ (001) καὶ ἔχουν ἀνεπτυγμένας τὰς πρισματικὰς ἑδρας (110). Αἱ πινακοειδικαὶ ἑδραὶ (100) καὶ (010) εἶναι ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένα.

Οὕτω διεπιστώθη ἡ ὑπαρξίς βουρσίτου εἰς τὰ θειοῦχα μεταλλεύματα τῆς Κίρκης. Τὸ σπάνιον τοῦτο ὀρυκτὸν παρατηρήθη ἤδη εἰς τὰ μεταλλεύματα τῆς νήσου Θάσου ὑπὸ τοῦ Speidel¹. Εἰς τὰ μεικτὰ θειοῦχα τῆς Λαυρεωτικῆς εἶναι

¹ I. Speidel, Beiträge zur Kenntnis der Geologie und Lagerstätten der Insel Thasos (1929), σ. 36.

γνωστή ή ύπαρξις τοῦ ὄρυκτοῦ γρηνοκίτου, τῆς ἀντιστοίχου πρὸς τὸν βουρτσίτην ἰσομόρφου θειούχου ἐνώσεως τοῦ καδμίου.

Ἡ παρουσία τοῦ βουρτσίτου εἰς τὰ ὑδροθερμικά θειοῦχα τῆς Κίρκης παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως γνώσεως τῶν φρυσικοχημικῶν συνθηκῶν κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ θειούχου μεταλλεύματος εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν. Ὁ βουρτσίτης σχηματίζεται ἀπὸ μεταλλοφόρους διαλύσεις ὀξίνου χαρακτῆρος καὶ εἰς θερμοκρασίαν χαμηλὴν, εἰς ψυχρὰ δηλ. σχετικῶς τμήματα τῆς μεταλλοφόρου φλεβός, παρ' ὅλον ὅτι τὸ ὄρυκτον τοῦτο παρασκευάζεται τεχνητῶς καὶ εἶναι εὐσταθὲς εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν. Ἡ ύπαρξις ἄλλως τε καὶ τοῦ βαρύτου συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς ὅτι αἱ μεταλλοφόροι διαλύσεις, ἐξ ὧν προέκυψαν τὰ θειοῦχα τῆς Κίρκης, ἦσαν χαμηλῆς θερμοκρασίας.

ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΑ. — **Über das Vorkommen von Hippopotamus auf Kephallinia (Griechenland)***, von P. Psarianos, Athen. Mit 1 Abbildung. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Μαξίμου Μητσοπούλου.

Fossile Flußpferde und zwar durchwegs Kleinformen sind bisher von verschiedenen Mittelmeerinseln beschrieben worden. Es war daher von besonderem Interesse als mir Herr Prof. Dr. M. Mitzopoulos, Direktor des Geologisch-Paläontologischen Institutes der Universität Athen, einen Kieferrest aus quartären Ablagerungen der Insel Kephallinia zur Bearbeitung anvertraute¹, der, wie die nähere Untersuchung zeigte, nicht auf ein Zwergflußpferd bezogen werden kann.

Der Rest, ein Maxillarfragment dext. mit dem P⁴-M³ stammt, wie die Abkauung erkennen läßt, von einem adulten Individuum (s. Abb. 1) und fand sich in einem helbraunen Sandstein der Umgebung des Dorfes Mazawinata. Über die näheren Fundverhältnisse konnte leider nichts mehr in Erfahrung gebracht werden. Das Original befindet sich in der Sammlung des Geologisch-Paläontologischen Institutes der Universität Athen.

Eine spezifische Bestimmung des Restes ist leider nicht zu geben, da einerseits das Molarengebiß der Hippopotamidae sehr konstant ist, andererseits die Praemolaren stark variieren (vgl. Hooijer 1950, Taf. I). Von dem in systematischer Hinsicht wertvollen Vordergebiß ist nichts mehr erhalten.

* Π. ΨΑΡΙΑΝΟΣ: Περὶ τῆς παρουσίας ὀπολιθωμένων Ἴπποποτάμων εἰς τὴν Κεφαλληνίαν.

¹ Herrn Prof. Dr. M. Mitzopoulos danke ich auch an dieser Stelle für sein Entgegenkommen.